

UNECEs strategi for Uddannelse for Bæredygtig Udvikling

- resume

Den danske regering har tilsluttet sig UNECE's strategi for Uddannelse for Bæredygtig Uddannelse (UBU). Denne strategi indeholder en række forpligtelser og vejledninger i forhold til hvorledes Danmark engagerer sig i FN's tiår for UBU.

UNECE's strategi bygger på visionen om bæredygtig udvikling, formuleret i "Our Common Future" 1987 og beslutningerne taget under FN's Verdenstopmøde i Rio i 1992.

Strategiens formål

Strategien har til hensigt at virke som grundlag for den regionale implementering af tiåret for UBU. Strategien er henvendt til de nationale regeringer og rådgiver dem om udviklingen af retningslinier og metoder, som indfører bæredygtig udvikling i uddannelse og læring ved hjælp af undervisere og andre interessegruppers engagement.

I følge strategien skal uddannelsessystemet forbedres for at imødekomme UBUs interdisciplinære karakter, det civile samfunds involvering skal styrkes og lige store dele institutionelle og materielle ressourcer skal mobiliseres i arbejdet for UBU.

Formålet med strategien er at bidrage til, at:

- sikre at taktiske, regulerende og operationelle strukturer støtter UBU;
- fremme bæredygtig udvikling gennem formel, ikke-formel og uformel læring
- udstyre undervisere med kompetence til at inkludere bæredygtig udvikling i læringen
- sikre at adækvate værktøjer og materialer for UBU er tilgængelige
- styrke samarbejde om UBU på alle niveauer inden for UNECE regionen.

Et centralt princip i strategien er at UBU skal opfattes som en livslang proces, fra den tidlige barndom til højere uddannelse og voksenuddannelse og overskrider grænserne for den formelle uddannelse. Derfor skal UBU gennemsyre uddannelsesprogrammer på alle niveauer, inklusiv de erhvervsmæssige uddannelser, underviseres uddannelse og en fortsat uddannelse af fagfolk og beslutningstagere.

Implementering af strategien

Ifølge strategien bør der i uddannelsessystemet ske en kursændring, væk fra det ensidige fokus på at tilvejebringe viden, hen imod en håndtering af problemerne og en identificering af de mulige løsninger. De formelle uddannelsesinstitutioner skal som helhed, inklusive elever og studerende, lærere, administrerende og andet personale – så vel som forældre, følge principperne om bæredygtig udvikling.

UBU behandles på to måder: (i) gennem integration af UBU temaer på tværs af alle relevante emner, programmer og fag; og (ii) gennem udviklingen af specifikke programmer og fag.

Landene er selv ansvarlig for at gennemføre strategien. Markant politisk støtte på alle forvaltningsniveauer er nødvendig, for at bæredygtig udvikling kan blive en del af uddannelsessystemet. For at opnå dette mål, anbefales det at oversætte strategien til landenes officielle sprog, fordele den til de relevante myndigheder og udpege et kontaktorgan. En effektiv

gennemførelse af strategien forudsætter at strategiens bestemmelser integreres i planlægnings-, investerings-, og administrationsstrategier hos statslige og lokale myndigheder for alle uddannelsesniveauer og for alle uddannelsesinstitutioner og organisationer.

Planer for den nationale gennemførelse bør fungere som et centralt element i gennemførelsen. Landene må hver især udpege et organ, der bliver det ansvarlige for at lave et udkast til en plan for den nationale gennemførelse.

Planen for den nationale gennemførelse skal udvikles ud fra en deltagende tilgang. Således skal alle de relevante interessegrupper involveres. Planer for national gennemførelse må behandle mål, aktiviteter, forbehold, omtrentlig tidsbestemmelse, middel for gennemførelse og evalueringsredskaber.

De nationale regeringer bør spille en proaktiv rolle for at fremme og lette strategiens indførelse i deres respektive lande. De bør vurdere og med jævne mellemrum følge op på indførelsen på alle regeringsniveauer.

Konkret indsatsområder

Politik, lovgivning, driftsmæssige rammer og arbejdsplaner skal omfatte og støtte UBU. Centrale tiltag for at opnå dette, er at:

- indarbejde rammer for UBU på alle uddannelsesniveauer; at stimulere udviklingen af samarbejde mellem forvaltningsområder og flere interessegrupper, herunder etableringen af rådgivende apparater i et rimeligt omfang
- integrere principper for bæredygtig udvikling i studier og separate fag på alle niveauer af de længerevarende uddannelser, særligt i den grundlæggende læreruddannelse;
- tilpasse anvendelsen og administrationen af uddannelsesfaciliteterne til bæredygtig udvikling
- styrke forbindelsen mellem naturvidenskabelige, økonomiske, samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningsområder i tværvideenskabelige, multidisciplinære og specialiserede studier.

Undervisere, ledere og beslutningstagere på alle uddannelsesniveauer har brug for en øget viden om uddannelse for bæredygtig udvikling for at kunne give tilstrækkelig hjælp og rådgivning. Af denne grund er det nødvendigt med en indsats, der kan øge kompetencen på alle niveauer af såvel formel som ikke formel uddannelse. Materialer til UBU på alle niveauer skal udvikles, til generelle fag såvel som til specialiserede uddannelser og selv-studie, og skal tilpasses lokale forhold og behov.

Finansiering

En vigtig forudsætning for strategiens gennemførelse er at sikre tilstrækkelige økonomiske midler. For præcist at kunne vurdere omkostningerne af de implementerende tiltag, der er nødvendige for at nå frem til strategiens mål og for at få afkast af denne investering, er det afgørende, at man forstår værdien af uddannelse når det handler om at præsentere retningslinier og metoder for samfundet.

De omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af strategien skal betales af det enkelte land. Regeringerne må derfor sikre at, at de passende ressourcer er tilgængelige. Mange af de foreslåede tiltag kan indarbejdes i arbejdet med løbende at udvikle uddannelsessektoren. En del tiltag vil lettere kunne realiseres som subregionale eller regionale projekter.

Regeringerne må overveje at bruge budgetter og økonomisk tilskyndelse til finansieringen af UBU i alle former for uddannelse, gennem blandt andet at indføre stipendier i UBU og opbygge kapaciteterne i uddannelsesinstitutionerne.

Tidsplan

For at kunne vurdere gennemførelsen af strategien, bør en tidsramme fastlægges og indikatorer udvikles. At gennemføre strategien bør opfattes som en kontinuerlig proces. For imidlertid at kunne lette vurderingen af dens fremskridt, skal tre faser for gennemførelsen foreslås:

Fase I (til 2007): godt grundlag for at gennemføre strategien, det anbefales at hvert land bestemmer hvad det allerede gør, som kunne passe ind i strategiens rammer. Dette ville omfatte en gennemgang af den aktuelle politik, juridiske og operationelle strukturer, økonomiske mekanismer samt uddannelsesaktiviteter, og ville desuden omfatte en afgrænsning af de hindringer og brister, der måtte være. Foranstaltninger bør overvejes for at imødekomme svagheder og et udkast til en relevant national gennemførelsesplan lægges frem. Evalueringsmetoder og indikatorer, i særdeleshed kvalitative, for gennemførelsen af UBU, bør udvikles. Ved ”Miljø for Europa” konferencen, kan ministre vise deres engagement i strategien, bekendtgøre fremgang, udveksle overvejelser og problemstillinger, og rapportere om hvordan arbejdet med deres nationale eller statslige strategi skrider frem.

Fase II (til 2010): gennemførelsen af strategiens forskrifter, i et rimeligt omfang, bør være godt på vej. I denne henseende bør lande gennemgå de fremskridt der er gjort i forbindelse med gennemførelsen af deres respektive nationale / statslige strategi og, om nødvendigt, revidere dem.

Fase III (til 2015 og derefter): lande bør have gjort betragtelige fremskridt i gennemførelsen af UBU.